

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olindi:
№ BD-60811500-1.25
«29» 08 2025-yil

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
professor A.A. Elmurodov
«29» 08 2025-yil

**QORAKO'L TERI TOVARSHUNOSLIGI
ISHCHI O'QUV DASTURI (SILLABUSI)
(sirtqi ta'lim shakli uchun)**

Bilim sohasi: 800000 - Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi: 810000 - Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi: 60811500 - Zootexnologiya (qorako'lchilik)

Samarqand –2025 yil

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) 2021-yilda tasdiqlangan o'quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

S.R.Bazarov—SamDVMChBU, “Xususiy zootexniya va yaylov chorvachiligi” kafedrası professori, qishloq xo'jalik fanlari doktori.

R.R.Ruzimuradov—SamDVMChBU, “Xususiy zootexniya va yaylov chorvachiligi” kafedrası dotsenti, qishloq xo'jalik fanlari nomzodi.

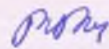
Taqrizchilar:

Sh.K.Amirov - Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar institute “Dorivor o'simliklar va oziq-ovqat texnologiyasi” kafedrası professori, qishloq xo'jalik fanlari nomzodi.

B.K.Ajiniyazov- Qoraqalpog'iston qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar instituti “Zooinjeneriya va veterinariya” kafedrası dotsenti, qishloq xo'jaligi bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD)

Fanning ishchi o'quv-dasturi (sillabusi) “Xususiy zootexniya va yaylov chorvachiligi” kafedrasining 2025-yil 26.08 dagi № 1 - son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

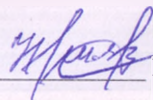
Kafedra mudiri:

R.R. Ruzimuradov

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) “Chorvachilik va texnologiyalar” fakulteti kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2025-yil 27.08 № 1 - sonli bayonnoma).

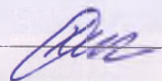
Fakultet kengashi raisi

B.Y. Nuriddinov

Kelishildi:

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Sh.X. Qurbanov

IX. Baholash

Talabalarining fanlarni o'zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.

5 (a'lo) baho:

Xulosa va qaror qabul qilish;
Ijodiy fikrlar olish;
Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

4 (yaxshi) baho:

Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

3 (qoniqarli) baho:

Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

2 (qoniqarsiz) baho:

Dasturni o'zlashtirmaganlik;
Fanning mohiyatini bilmaslik;
Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik;
Mustaqil fikrlay olmaslik.

Fan Sillabusi

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan shifri: QTT 1606

Fan nomi: Qorako'l teri tovarshunosligi

Semestr/yil: 9-semestr/2025-2026 o'quv yili

Kafedra: Xususiy zootexniya va yaylov chorvachiligi

Soatlar/kreditlar: 6,0 ECTS (28 auditoriya soati, 152 soat mustaqil ta'lim)

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Laboratoriya mashg'ulotlari	Mustaqil ta'lim	Jami
10	14	4	152	180

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan

Talablar:

Fan uchun mas'ul kafedra: Xususiy zootexniya va yaylov chorvachiligi

Instruktor to'g'risida ma'lumot:

Dotsent., q.x.f.n. Ruzimuradov R.R.

Kafedra joylashgan joyi: SamDVMChBU, 6-o'quv binosi, 647-xona

Telefon: +99893-350-01-08 ish telefoni; mobil: +99893-350-01-08

E.mail. rrabbim@mail.ru Ish vaqti: Uchrashuvga ko'ra

I. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga qorako'l va barra terilarining tuzilishini, gul xususiyatlari, homilaning o'sishi, rivojlanishi, terida tola qoplamining vujudga keliishi, gullarning shakllanishi, gullarning tasnifi, teri mahsulotlari ishlab chiqarishning an'anaviy jarayonlarini ilg'or va yangi texnologiyalar mazmuni bilan uyg'unlashgan holda o'rganish, ishlov berishning yangi texnologiyalarini va mahsulotlar sifatini oshirish bo'yicha yo'nalishiga mos bilim ko'nikma va malakani shakllantirishdan iborat.

II. Fanning vazifasi – nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, qorako'l teri xom ashyosiga birlamchi ishlov berish, suyish usullarining teri sifatiga ta'siri, teri shilingandan keyin ruy beradigan o'zgarishlar, nuqson va illatlarni keltirib chiqaruvchi manbalari, xom-ashyo qorako'l terilarini navlash tartibi, qorako'l terilariga sanoat ishlovi berish, saqlash jarayonlarini o'rganish va benuqson bo'lishini ta'minlash va qorako'l terilarining tovar xususiyatlari bo'yicha nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o'rgatishdan iborat.

III. Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- qorako'l terisining ahamiyatini va mo'yna bozorida tutgan o'rnini, qorako'l gullar xususiyati, teri navlari, hillanishi, ishlov berilishi va qorako'l terilariga ta'sir etuvchi omillar *haqida tasavvurga ega bo'lishi*;

- qorako'l terisini olish manbalari va tayyorlanadigan mahsulotlar sifatini yaxshilash yo'llari, qo'zilarni so'yishga tayyorlash, so'yish, shilish hamda teri shilingandan keyin ro'y beradigan uzgarishlarni, hillash va teriga ishlov berish jarayonini baholash *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak*;

- qora, ko'k, sur va rangdor qorako'l terilar sifatini baholash, qorako'l terilariga dastlabki ishlov berish texnologiyasi, nuqson va illatlar to'g'risida, terilarning xususiyati, terilarni ivitish, oshlash, iylash va buyash jarayonlari bo'yicha *malakasiga ega bo'lishi kerak*.

IV. O'qitish usullari:

Fanni o'qitish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta'limning ommaviy shakllari bilan bog'lab, talabalarining nazariy bilimlarini amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O'quv materiallarini talabalar tomonidan unumli o'zlashtirish uchun ko'rgazmali qurollar o'qitishning texnik vositalari, qorako'l teri tovarshunosligi bo'yicha chop etilgan ma'ruza matnlaridan keng foydalanish, talaba bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma'ruza mashg'ulotlarida ilg'or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

"Qorako'l teri tovarshunosligi" kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim.

Tizimli yondoshuv.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv.

Dialogik yondoshuv.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish.

Muammoli ta'lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. "Qorako'l teri tovarshunosligi" fanidan rejalashtirilgan ma'ruza mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Ma'ruza mashg'ulotlarining:			
№	mavzulari	rejasi	soat
I-modul. Kirish. Qorako'l terilariga birlamchi ishlov berish texnologiyasi			
1.1	"Qorako'l teri tovarshunosligi" faniga kirish	1.1.1. Qorako'lning xalq xo'jaligidagi ahamiyati. "Qorako'l teri tovarshunosligi" fanining mutaxassislar tayyorlashdagi o'rni.	2

26	Duragay va yoqabop teri xususiyatlari	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	2
Jami:			152

VIII. Adabiyotlar

Asosiy adabiyotlar

1. Ruzimuratov R.X., Ruzimuradov R.R., Yaxyaev B.S. Qorako'l teri tovarshunosligi. Darslik. Toshkent. "Mehribonpoligrafservis", 2015. - 361 b.

2. Гончарова О.В., Гончарова С.В. Товароведение и экспертиза пушно-меховых изделий. Учебное пособие. Издательство «Омскбланкиздат», Омск, 2012. - 572 с.

3. Ерохин А.И., Котарев В.И. Овцеводство. Учебник. Воронежский ГАУ, 2014. - 449 с.

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. - 52 bet.

5. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. - 36 bet.

6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. - 416 bet.

7. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohatlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. Toshkent: "O'zbekiston", 2023. - 398-bet.

8. Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. Toshkent: "O'zbekiston", 2024. - 481 bet.

9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.

10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.

Axborot manbalari

11. www.ziyo.net.uz.

12. www.veterinariya.medsinasi.uz

13. www.lex.uz

8	Iylangan sherozi qorako'lni xillash.	Taqdimot tayyorlab individual topshirish	6
9	Iylangan sur qorako'lni xillash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6
10	Iylangan duragay qorako'lni xillash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6
11	Iylangan qorako'lcha guruhi terilarni xillash.	Taqdimot tayyorlab individual topshirish	6
12	Iylangan yoqabop terilarni xillash.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
13	Qorako'l terisini bo'yash texnologiyasi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
14	Buyalgan qora rang qorako'lni xillash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6
15	Buyalgan sherozi rang qorako'lni xillash.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
16	Buyalgan sur rang qorako'lni xillash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6
17	Buyalgan rangdor qorako'lni xillash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6
18	Buyalgan duragay qorako'lni xillash.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
19	Buyalgan qorako'lcha guruhi terilarni xillash.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
20	Buyalgan yoqabop terilarni xillash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6
21	Qorako'l terilariga ishlov berishning xorij usullarini o'rganish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
22	Qorako'l terilarini yangi texnologiyalar bilan ishlov berishni o'rganish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
23	Afrika qorako'l teri tovarshunosligi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6
24	Afg'on qorako'l teri tovarshunosligi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
25	Xorij tovarshunosligi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6

		1.1.2.Fanning maqsad va vazifalari, boshqa fanlar bilan aloqadorligi. 1.1.3. "Qorako'l teri tovarshunosligi" fanining boshqa o'quv fanlari bilan aloqadorligi.	
2-modul. Qorako'l xomashyosini xillash mezonlari			
2.1	Qorako'l tayyorlash va sifatini baholash	2.1.1.Qorako'l terisiga birlamchi ishlov berish texnologiyasi. 2.1.2. Qorako'l xomashyosini turlari (taqir, qorako'lcha, qorako'l-qorako'lcha, aslzot qorako'l, duragay, yoqabop teri). 2.1.3. Qorako'l xom ashyosining olinishiga ko'ra turkumlanishi.	2
3-modul. Qorako'l terilarni xillash tartibi			
3.1	Sofzotli qora rang qorako'l terilarni xillash tartibi	3.1.1.Sofzotli qora rang qorako'l terilarni andozalash tarixi. Birlamchi ishlov sifatiga andoza talablari 3.1.2. Qora rang qorako'lning sofzotlilik belgilari, sath va gul o'lchamlari. Qora rang qorako'lni barra guruhi va navlarga ajratish. 3.1.3.Qora rang qorako'lni illat guruhlariga ajratish.	2
3.2	Sofzotli sur rang qorako'l terilarni xillash tartibi	3.2.1. Sofzotli sur rang qorako'lni xillash tarixi. Sur rang qorako'lning rangbarangliklari. 3.2.2. Sur rang qorako'lni birlamchi ishlov sifatiga talablar. Sur rang qorako'lning sofzotlilik belgilari, sath va gul o'lchamlari. 3.2.3. Sur rang qorako'lning barra guruhi va navlari. Sur rang qorako'lning illatlari	2
4-modul. Qorako'l terisini oshlash va xillash			
4.1	Qorako'lni oshlash texnologiyasi	4.1.1. Qorako'lni oshlashning mohiyati. Qorako'l terilarini oshlashga tayyorlash. ishlab chiqarish partiyasini tuzish va vaznini aniqlash 4.1.2. Qorako'lni oshlash va uni nazorat qilish.	2
Jami:			10

5.2. “Qorako‘l teri tovarshunosligi” fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg‘ulotlarining kalendar tematik rejasi

Amaliy mashg‘ulotlarning:			
№	mavzulari	rejasi	soat
1.	Qora rangli xomashyo qorako‘lni xillash tartibi	1.1.Qora rangli xomashyo qorako‘lni xillash tartibini o‘rganish	2
2.	Qora rangli xomashyo qorako‘lni xillash tartibi	2.1.Qora rangli xomashyo qorako‘lni xillash tartibini o‘rganish	2
3.	Ko‘k rangli xomashyo qorako‘lni xillash tartibi	3.1.Ko‘k rangli xomashyo qorako‘lni xillash tartibini o‘rganish	2
4.	Aslzot sur rang qorako‘lni Qalamgulli I va Qobirg‘asimon I navlarini o‘rganish.	4.1.Aslzot sur rang qorako‘lni Qalamgulli I va Qobirg‘asimon I navlarini o‘rganish.	2
5	Aslzot sur rang qorako‘lni Yassi I va O‘siqgulli I navlarini o‘rganish.	5.1. Aslzot sur rang qorako‘lni Yassi I va O‘siqgulli I navlarini o‘rganish.	2
6.	Rangdor qorako‘lning I navlarini o‘rganish	6.1.Rangdor qorako‘lning I navlarini o‘rganish	2
7.	Rangdor qorako‘lning II va III navlarini o‘rganish	7.1.Rangdor qorako‘lning II va III navlarini o‘rganish	2
Jami:			14

5.3. “Qorako‘l teri tovarshunosligi” fanidan rejalashtirilgan laboratoriya mashg‘ulotlarining kalendar tematik rejasi

Laboratoriya mashg‘ulotlari:			
№	mavzulari	rejasi	soat
1.	Qora rang qorako‘lning illatligini baholash	1.1.Qora rang qorako‘lning illatligini baholashni o‘rganish	2
2.	Sur va rangdor qorako‘lning illatligini baholash.	2.1. Sur va rangdor qorako‘lning illatligini baholash.	2
Jami:			4

VI. “Qorako‘l teri tovarshunosligi” fani bo‘yicha rejalashtirilgan talabalar kurs ishi mavzularining kalendar tematik rejasi

Kurs ishi mavzulari:

1. Aslzot qora rang qorako‘l terilarini xillash tartibi
2. Aslzot qora rang qorako‘l terilarining navlariga ta‘rif
3. Aslzot ko‘k rang qorako‘l terilarni xillash tartibi
4. Aslzot sherozi qorako‘lning navlariga ta‘rif
5. Aslzot sur rang qorako‘lni xillash tartibi
6. Aslzot sur rang qorako‘lning navlariga ta‘rif
7. Aslzot rangdor qorako‘lni xillash tartibi
8. Aslzot rangdor qorako‘lning navlariga ta‘rif
9. Qorako‘lcha guruxi terilarini xillash tartibi
- 10.Qorako‘lcha guruxi terilarining navlariga ta‘rif
- 11.Duragay qorako‘lni xillash tartibi
- 12.Yoqabop terilarni xillash tartibi
- 13.Qorako‘l xomashyosini oshlash tartibi
- 14.Oshlangan qorako‘lni sotishga tayyorlash
- 15.Qorako‘lning nuqsonlari va uni oldini olish yo‘llari

VII. “Qorako‘l teri tovarshunosligi” fanidan rejalashtirilgan talabalar mustaqil ta‘limining kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta‘lim mavzulari	Amalga oshirish mexanizmi	Hajmi (soatda)
1	Qorako‘lni oshlash texnologiyasi.	Taqdimot tayyorlab individual topshirish	6
2	Oshlangan qora rang qorako‘lni 1-xil bo‘yicha xillash.	Taqdimot tayyorlab individual topshirish	6
3	Oshlangan sherozi qorako‘lni 1-xil bo‘yicha xillash.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
4	Oshlangan sur qorako‘lni 1-xil bo‘yicha xillash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6
5	Oshlangan rangdor qorako‘lni 1-xil bo‘yicha xillash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6
6	Qorako‘lni iylash texnologiyasi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	6
7	Iylangan qora qorako‘lni xillash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	6